

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 25Co/125/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1516201916
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 02. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lýdia Gálisová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2020:1516201916.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lýdie Gálisovej a členiek senátu JUDr. Márie Malíkovej a JUDr. Sone Vackovej v spore žalobkyne: W. V., nar. XX.X.XXXX, bytom D. XXXX/X, XXX XX A., zastúpenej: LawService, s.r.o., IČO: 36 861 723, so sídlom Stráž 3/223, 960 01 Zvolen, proti žalovanej: P. X., nar. X.X.XXXX, bytom S. XXX/X, XXX XX N. - F., zastúpenej splnomocneným zástupcom : V. V. X., nar. XX.X.XXXX, bytom S. X, XXX XX N., o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu N. zo dňa 11. marca 2XX9 pod č. k. 19C 118/2XX6-92 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie p o t v r d z u j e .

Žalovaná má voči žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd žalobu zamietol. Žalovanej voči žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

V dôvodoch písomného rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa sa žalobou domáhala určenia, že je výlučnou vlastníčkou nehnuteľností nachádzajúcich sa katastrálnom území R., obec R., okres N., zapísaných Okresným úradom N., katastrálny odbor na LV č. XXXX, parcely reg. „C“, parcelné č. XXXX o výmere 968 m², druh pozemku orná pôda. Súčasne sa domáhala priznania náhrady trov konania. Uviedla, že dňa 8.7.2015 uzavrela so žalovanou k predmetným nehnuteľnostiam kúpnu zmluvu, ktorou žalovaná previedla na ňu vlastnícke právo k vyššie uvedeným nehnuteľnostiam. Návrh na vklad vlastníckeho práva na základe stranami uzavretej kúpnej zmluvy bol Okresnému úradu N., katastrálny odbor doručený dňa 9.7.2015. Žalovaná od tejto kúpnej zmluvy odstúpila. Odstúpenie od zmluvy nezdôvodnila. Odstúpenie od zmluvy nie je platné ,preto sa domáhala sa určenia, že je vlastníčkou nehnuteľností.

1.2. Z vykonaného dokazovania zistil , že strany sporu uzavreli dňa 17.7.2015 kúpnu zmluvu, na základe ktorej žalovaná previedla na žalobkyňu vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam. Strany sa dojednali kúpnu cenu vo výške 4 840 eur, ktorá bola splatná v hotovosti pred podpisom kúpnej zmluvy. Z dokladov predložených Okresným úradom N., katastrálny odbor do konania vedeného súdom pod sp. zn. 12C/509/2015 zistil, že pod č. V 5838/15 bolo Okresným úradom N., katastrálny odbor vedené konanie o návrhu na zápis vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností na základe kúpnej zmluvy č. 2015/7/17/Luž/3658 uzavretej medzi stranami dňa 17.7.2015. Návrh na vklad vlastníckeho práva bol Okresnému úradu N., katastrálny odbor doručený dňa 20.7.2015 o 12:36 hod. Dňa 24.7.2015 bolo Okresnému úradu N., katastrálny odbor doručené odstúpenie žalovanej od predmetnej kúpnej zmluvy adresované žalobkyni, datované 24.7.2015. Konajúci správny orgán konanie o zápise vlastníckych práv k nehnuteľnostiam v súlade s ust. § 31 ods. 1 písm. f) zákona č. 162/1995 Z. z. o katastrálnom zákona zastavil s poukazom na predkupné právo štátu k predmetným nehnuteľnostiam. Správny orgán

uviedol, že dňa 8.7.2015 bol schválený návrh na vydanie osvedčenia o významej investícii na realizáciu stavby s názvom Vybudovanie strategického parku, čím uvedeným dňom vzniklo zo zákona predkupné právo s poukazom na ust. § 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z. z. o niektorých opatreniach týkajúcich sa prípravy významných investícií a o doplnení zákonov. Uvedená právne významná skutočnosť má vplyv na katastrálne konanie o návrhu na vklad práva do katastra nehnuteľností. Je povinnosťou správneho orgánu v čase rozhodovania o návrhu na vklad naň prihladať a v súčinnosti s účastníkmi konania preveriť, či štát využil svoje predkupné právo. V rámci rozhodovania o povolení vkladu č. V 5838/2015 správny orgán dňa 15.10.2015 prerušil konanie a vyzval účastníkov kúpnej zmluvy, aby mu doložili listiny, že štát svoje predkupné právo vyplývajúce mu z ustanovenia § 3 ods. 5 zák. č. 175/1999 Z. z. nevyužil. Dňa 27.10.2015 žalobkyňa ako účastníčka správneho konania doručila správne orgánu vyjadrenie k rozhodnutiu o prerušení konania, v ktorom poukazuje na skutočnosť, že povinnosť vyzvať oprávneného z predkupného práva vyplýva predávajúcemu a kupujúci touto listinou nemá z akého titulu disponovať a ani ňou nedisponuje. Keďže žiaden z účastníkov správneho konania o povolení vkladu vlastníckeho práva listiny preukazujúce skutočnosť, že štát svoje predkupné právo nevyužil správne orgánu nepredložil, správny orgán katastrálne konanie zastavil. Predmetné rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 21.12.2015.

1.3.Z obdobných vecí vedených súdom ako aj z odôvodnenia rozhodnutia Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, odbor štátnej stavebnej správy zo dňa 10.10.2016 č. 24929/2016/B624-SV/64203/To mal vedomosť o tom, že vláda Slovenskej republiky dňa 8.7.2015 uznesením č. 401/2015 schválila návrh na vydanie osvedčenia o významej investícii na realizáciu stavby „Vybudovanie strategického parku“ a dňa 13.7.2015 vydalo Ministerstvo hospodárstva SR Osvedčenie o významej investícii č. 20801/2015-1000-33509. V súlade s prijatým uznesením vlády č. 413/2015 vydalo Ministerstvo hospodárstva SR dňa 22.7.2015 Osvedčenie č. 20801/2015-1000-35613, ktorým sa doplnila príloha č. 1 osvedčenia zo dňa 13.7.2015. V zmysle uvedeného je stavba „Vybudovanie strategického parku“ významnou investíciou a jej uskutočnenie je vo verejnom záujme. S poukazom na uvedené skutočnosti bola Okresnému úradu N., katastrálny odbor dňa 22.7.2015 doručená žiadosť Ministerstva hospodárstva SR zo dňa 20.7.2015 o zápis predkupného práva štátu, prílohou ktorej bol zoznam pozemkov podľa katastrálnych území, na ktorých je potrebné vykonať zápis predkupného práva štátu a osvedčenie o tom, že stavba „Vybudovanie strategického parku“ je významnou investíciou a jej uskutočnenie je vo verejnom záujme.

Dňa 14.10.2015 žalovaná v právnom postavení predávajúcej s obchodnou spoločnosťou MH Invest, s.r.o. ako kupujúcou uzavrela k predmetnej nehnuteľnosti kúpnu zmluvu č. 30203/4921/2015/R./007/3410, predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva k predmetnej nehnuteľnosti za kúpnu cenu 14 626,48 eura. Následne na základe kúpnej zmluvy č. 20160027 zo dňa 21.6.2016 boli nehnuteľnosti prevedené z obchodnej spoločnosti MH Invest, s.r.o. na obchodnú spoločnosť MH Invest II, s.r.o.. Okresný úrad N., odbor výstavby a bytovej politiky rozhodnutím č. OU-NR-OVBP2-2016/0321485-53 zo dňa 18.8.2016 rozhodol o vyvlastnení vlastníckeho práva spoločnosti MH Invest II, s.r.o. k pozemkom uvedeným v predmetnom rozhodnutí, a to pozemkom nachádzajúcim sa v katastrálnom území R. pre stavbu: „Vybudovanie strategického parku“, k.ú. V., D., F., R., D., H., kraj: N., okres: N. v prospech spoločnosti MH Invest, s.r.o. s tým, že za vyvlastnené pozemky patrí spoločnosti MH Invest II, s.r.o. náhrada podľa ust. § 4 ods. 3 zákona č. 282/2015 Z. z. Z dôvodu prebiehajúcich súdnych konaní týkajúcich sa určenia vlastníckeho práva k vyvlastňovaným pozemkom bola časť náhrady zložená do súdnej úschovy. Voči uvedenému rozhodnutiu podala žalobkyňa ako aj ďalší účastníci vyvlastňovacieho konania odvolanie. Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky ako správny orgán príslušný podľa ust. § 7 ods. 2 písm. a) zákona č. 282/2015 Z. z. v rozhodnutí č. 24929/2016/B624-SV/64203/To zo dňa 10.10.2016 o odvolaní rozhodlo tak, že odvolanie v celom rozsahu zamietlo. Žalobkyňa podala na Krajský súd v Nitre žalobu, ktorou sa domáha preskúmania rozhodnutia Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky zo dňa 10.10.2016, o ktorej Krajský súd v Nitre koná pod sp. zn. 11S/259/2016, ktoré konanie doposiaľ nie je právoplatne skončené.

1.4. Na daný skutkový stav aplikoval ustanovenia § 137 písm. c) ,§ 151 ods.1 CSP, § 132 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“) ,§ 133 ods. 2 ,§ 575 ods. 1 Občianskeho zákonníka,§ 6 ods. 6 zákona č. 282/2015 Z. z. o vyvlastňovaní pozemkov a stavieb a o nútenom obmedzení vlastníckeho práva k nim a o zmene a doplnení niektorých zákonov ,§ 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z. z. o niektorých opatreniach týkajúcich sa prípravy významných investícií a o doplnení niektorých zákonov (ďalej len zák. č. 175/1999 Z. z.) ,§ 228 ods. 2 CSP a

uviedol, že ako prvoradou otázkou sa zaoberal existenciou naliehavého právneho záujmu žalobkyne na požadovanom určení. V danom prípade mal preukázaný naliehavý právny záujem na žalobou požadovanom určení, keď žalobkyňa sa po pripustení zmeny petitu žaloby domáhala určenia, že bola vlastníčkou nehnuteľností uvedených v petite žalobného návrhu ku dňu vydania rozhodnutia o vyvlastnení, čo v prípade by v prípade úspechu v tomto konaní znamenalo, že žalobkyni by vznikol nárok na vyplatenie náhrady za vyvlastnenie. Preto skúmal, či žalobkyňa bola vlastníčkou sporných parciel ku dňu ich vyvlastnenia. Z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že sa vlastníčkou predmetnej nehnuteľnosti nikdy nestala.

1.5. Uviedol, že na zmluvný prevod nehnuteľnosti sa vyžaduje vždy písomná forma zmluvy, pričom súhlasné prejavy vôle účastníkov musia byť na tej istej listine. Platná zmluva o prevode nehnuteľnosti je však len prvým právnym krokom a sama osebe bez ďalšieho právneho úkonu ešte nemá za následok nadobudnutie, resp. prevod vlastníckeho práva. Musí k nej pristúpiť ďalšia právna skutočnosť - vklad do katastra nehnuteľností, ktorý má konštitutívne účinky. Až vkladom do katastra nehnuteľností sa nadobúda vlastníctvo a zmluva sa stáva účinnou. Vklad do katastra nehnuteľností sa uskutočňuje na základe právoplatného rozhodnutia príslušného správneho orgánu o jeho povolení. V danom prípade aj napriek skutočnosti, že uzavretú kúpnu zmluvu medzi stranami sporu považoval za riadne uzavretú a platný právny úkon, po jej uzavretí nastali okolnosti brániace realizácii predmetu zmluvy, čím sa plnenie zo zmluvy stalo objektívne nemožným. Žalobkyňa takto nikdy nenabobudla vlastnícke právo k nehnuteľnosti. Vlastníčkou nehnuteľností nebola ani ku dňu jej vyvlastnenia. Preto žalobu zamietol. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Sžrk/2/2018 zo dňa 27.6.2018, v ktorom kasačný súd obdobnú situáciu vyhodnotil ako dodatočnú právnu nemožnosť plnenia, ktorá objektívne nastala pred rozhodnutím o povolení vkladu vlastníckeho práva na základe stranami uzavretej kúpnej zmluvy.

1.6. O náhrade trov konania rozhodol podľa pomeru úspechu v zmysle § 255 ods. 1 CSP. Žalovaná bola v konaní úspešná. Preto jej priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu (100 %). Dôvody hodné osobitného zreteľa podľa § 257 CSP súd v prejednávanom spore nevzhliadol.

2. Žalobkyňa podala odvolanie z odvolacích dôvodov podľa ustanovenia § 365 ods. 1 CSP. Namietala nesprávny procesný postup, ktorým jej súd znemožnil uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces. Porušenie tohto práva spočívalo v nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia. Ďalej namietala nesprávne skutkové zistenia a nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie konštatujúcim, že k predmetnému pozemku existovalo predkupné právo štátu. Uviedla, že dňa 8.7.2015 došlo k schváleniu návrhu na vydanie osvedčenia o významnej investícii, následne Ministerstvo dňa 13.7.2015 vydalo osvedčenie o významnej investícii. Súčasťou návrhu bol v súlade s § 3 ods. 2 Zákona č. 175/1999 Z. z. o niektorých opatreniach (ďalej len „Zákon o niektorých opatreniach“) aj zoznam pozemkov, na ktorých sa má realizovať schválená stavba. V čase podpisu zmluvy, ako ani v čase podania návrhu na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností nebolo predkupné právo štátu zapísané v katastri. K zápisu predkupného práva došlo až dňa 22.7.2018. Z uvedeného je zrejmé, že predkupné právo k pozemku, ktorý je predmetom tohto sporu nebolo tretím osobám známe, nakoľko takým sa stalo až po jeho zápise do katastra nehnuteľností. Jedná sa o všeobecne známe skutočnosti, ktorým prvoinštančný súd nevenoval žiadnu pozornosť. Ďalej namietala nesprávny procesný postup a nesprávne právne posúdenie spočívajúce v nedostatku odôvodnenia rozhodnutia a nesprávnych právnych normy a ich nesprávnej aplikácii. Nesúhlasila s odôvodnením rozhodnutia v časti spôsobu nadobudnutia vlastníctva, pretože jej svedčí „titulus“, avšak „modus“ preukazuje právo inej osoby. Zákon o niektorých opatreniach neobsahuje osobitnú úpravu predkupného práva. Súd dospel k nesprávnemu záveru, keď nezohľadnil ustanovenie § 853 ods. 1 OZ a ustanovenia § 602 až § 606 OZ. Zákon o niektorých opatreniach hovorí len o okamihu vzniku predkupného práva, pričom osobitne neupravuje obsah a oprávnenia s týmto právom spojené. Z uvedeného je zrejmé, že z hľadiska obsahu, účinkov a výkonu je potrebné aj na „zákonné“ predkupné právo vyplývajúce z ust. § 3 ods. 5 Zákona o niektorých opatreniach aplikovať (uplatnením analógie legis v znení ust. § 853 OZ) všeobecnú úpravu o predkupnom práve podľa ust. § 602 až § 606 OZ. Tento názor, okrem vyššie uvedeného, možno podprieť odôvodnením rozhodnutia Ústavného súdu ČR sp. zn. I. ÚS 156/05 zo dňa 10.5.2006 (nakoľko úprava bola pred prijatím nového českého Občianskeho zákonníka totožná), publikovaného v Sbíрке nálezů a usnesení N 99/41 SbNU 285 (dostupný na <http://nalus.usoud.cz>). Možno ho podprieť ustálenou judikatúrou Najvyššieho súdu ČR, konkrétne rozhodnutím sp. zn. 22 Cdo 2821/2014 „Nevyššího soudu ze dne 25. srpna 2003, sp. zn. 33 Odo

178/2003, nález Ústavného soudu ze dne 10. května 2006, sp. zn. I. ÚS 156/05 . Ďalej uviedla, že Zákon o niektorých opatreniach neupravuje predkupné právo komplexne. Tento verejnoprávny predpis stanovil v ustanovení § 3 ods. 5 len okamih vzniku predkupného práva, tiež časovo ohraničil trvanie predkupného práva. Obsah a následky spojené s prípadným porušením predkupného práva nijako neupravil. Predkupné právo je inštitútom upraveným v Občianskom zákonníku. Ustanovenie § 853 ods. 1 OZ je normatívnym vyjadrením tzv. analógie legis v občianskoprávnych vzťahoch. V § 603 ods. 2 veta prvá a druhá je upravené predkupné právo, ktoré možno dojednať aj ako vecné právo („Predkupné právo možno dohodnúť aj ako vecné právo, ktoré pôsobí aj voči nástupcom kupujúceho. Zmluva sa musí uzavrieť písomne a predkupné právo sa nadobúda vkladom do katastra nehnuteľností. Ak predávajúci nekúpil vec ponúknutú kupujúcim, zostáva mu zachované predkupné právo aj voči jeho právnomu nástupcovi. I predkupné právo na základe Zákona o niektorých opatreniach je svojím charakterom vecným právom. Predkupné právo štátu má taký istý obsah ako predkupné právo spoluvlastníka veci, dokonca obe predkupné práva sú zákonné (čo vlastne znamená že vznikajú na základe zákona - predkupné právo štátu na základe Zákona o niektorých opatreniach, predkupné právo spoluvlastníka na základe OZ - nie zmluvou). Nároky spojené s (prípadným) porušením predkupného práva sú upravené v ustanovení § 603 OZ, ktoré je potrebné aplikovať predovšetkým pre účel predkupného práva štátu, ktorý je usporiadanie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam v súvislosti s významnou investíciou. Tento účel možno dosiahnuť aj tým, že by sa štát domáhal nadobudnutia vlastníctva od nadobúdateľa. Nemôže obstať záver o dodatočnej nemožnosti plnenia ani o absolútnej neplatnosti právneho úkonu. Súd prvej inštancie vychádzal z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 27.6.2018 sp. zn. 3Sžrk/2/2018 v zmysle ktorého podstata predkupného práva spočíva v tom, že vlastník veci, pokiaľ sa rozhodne vec predať je povinný ponúknuť ju na predaj tomu, kto je z predkupného práva oprávnený. To vyplýva už zo samotného pojmu predkupné právo, ktorý pojem gramaticky nemožno vyložiť inak, než právo kúpiť vec skôr ako niekto iný. Najvyšší súd uviedol, že zmluvná voľnosť žalovanej ako pôvodnej vlastníčky pozemku, ku ktorému sa viaže predkupné právo štátu podľa § 3 ods. 7 Zákona o niektorých opatreniach je obmedzená priamo zo zákona a žalovaná bola v prípade zamýšľaného predaja povinná prednostne ponúknuť pozemok na kúpu štátu. Najvyšší súd sa nevyjadril k následkom a oprávneniam osoby oprávnenej z predkupného práva. Prvoinštančný súd sa vôbec nevysporiadal s právnou úpravou predkupného práva. Bez akejkoľvek preskúmateľnej argumentácie konštatoval, že došlo k dodatočnej právnej nemožnosti plnenia. Neviedol žiadnu právnu úvahu, ktorá by k takémuto záveru viedla. Rozhodnutie je v tejto časti nepreskúmateľné. Vec nesprávne právne posúdil, keď spojil s porušením predkupného práva dodatočnú právnu nemožnosť plnenia. Porušiť predkupné právo môže iba ten, komu táto povinnosť vyplýva zo zákona a tým je predávajúci, čiže žalovaný. Ďalej citovala rozhodnutia súdov, odbornú literatúru, komentáre, z ktorých odvodzovala svoj právny záver . Poukázala na ustanovenia Občianskeho zákonníka podľa ktorých pri porušení predkupného práva pripadá do úvahy relatívna neplatnosť právneho úkonu podľa ustanovenia § 40a OZ. Predkupné právo však v posudzovanom prípade v čase uzatvorenia zmluvy ešte neexistovalo a štát sa relatívnej neplatnosti ani nedovolal. Občiansky zákonník pripúšťa aj možnosť oprávnenej osoby (štátu) domáhať sa predaja nehnuteľnosti od nadobúdateľa za takú sumu za akú ju nadobudol nadobúdateľ, t.j. 4 840 eur. V posudzovanom prípade však štát nadobudol pozemok po tom, čo správny orgán vkladové konanie zastavil z dôvodu, že právny úkon posúdil ako úkon absolútne neplatný. Následne si štát „uplatnil“ predkupné právo voči pôvodnému predávajúcemu (žalovanému), avšak už za sumu 14 626,48 eura. Uvedené znamená, že taký výklad, keď sa s predkupným právom štátu spája absolútna neplatnosť právneho úkonu resp. dodatočná nemožnosť plnenia, vedie k nehospodárnemu a neefektívnemu nakladaniu s verejnými financiami. Za nezákonné možno považovať i následné konanie o vyvlastnení, keď si štát uplatnil predkupné právo od žalovanej, následne pozemok previedol na MH Invest II., aby potom podal návrh na vyvlastnenie, ktorému Okresný úrad vyhovel. V konaní poukazovala na konanie o preskúmaní zákonnosti vyvlastnenia, ktoré je vedené na Krajskom súde v Nitre pod sp. zn. 11S/259/2016. Rieši sa v ňom otázka, ktorá môže mať podstatný význam pre rozhodnutie v tejto veci. Ďalej uviedla, že, že prípadné porušenie predkupného práva nemôže byť posudzované na ťarchu kupujúceho t.j. žalobkyne. Uvedené má relevanciu aj vo vzťahu k trovám konania, nakoľko podanie žaloby bolo zapríčinené správaním žalovanej. Kúpnu cenu jej za pozemok nevrátila a následne predmetný pozemok predala štátu. Bola jej vyplatená ďalšia kúpna cena. Zmena právneho predpisu, resp. vydanie uznesenia vlády, nemôže byť posudzované na jej ťarchu . Tretím osobám sa stalo predkupné právo štátu známym až po jeho zápise do katastra nehnuteľností. Súd prvej inštancie vec nesprávne posúdil, keď rozhodol o priznaní náhrady trov a nezohľadnil špecifické okolnosti prejednávanej veci, ktoré sú dôvodmi hodnými osobitného zreteľa podľa ustanovenia § 257 CSP. Navrhla, aby Krajský súd v Nitre vydal uznesenie ktorým zrušuje rozsudok Okresného súdu v Nitre sp. zn. 19C/118/2016-92 zo dňa 11.3.2019 a vec vracia

súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Žalobca má právo na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

3. Žalovaná v písomnom vyjadrení k odvolaniu uviedla, že sa plne stotožňuje s rozsudkom súdu prvej inštancie a dôvody odvolania považovala za neopodstatnené, zavádzajúce a nepresné.

4. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku - zákon číslo 160/2015 Z.z., ďalej len „CSP“), po preskúmaní napadnutého rozsudku, konania, ktoré mu predchádzalo a odvolania žalobkyne podľa § 363 a § 365 ods. 1 CSP, súc viazaný dôvodmi a rozsahom tohto odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 CSP), skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie podľa § 383 CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP, za splnenia podmienok uvedených v ustanovení § 219 ods. 3 CSP dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je opodstatnené. Preto napadnutý rozsudok vo veci samej ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil vo výroku rozsudku ako vecne správny, ale z iných právnych dôvodov.

5. Odvolací súd skúmal vadu konania namietanú žalobkyňou spočívajúcou v nepreskúmateľnosti rozhodnutia, jeho arbitrárnosti, čo viedlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces.

Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (pozri napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a măriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj judikát R 129/1999 a rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (porovnaj rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 ECdo 10/2014, 3 Cdo 146/2013).

Pojem „procesný postup“ súdu je potrebné vykladať takto aj za právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016. V súvislosti s námietkou žalobkyne o nepreskúmateľnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolací súd poukazuje na zjednocujúce stanovisko prijaté na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“

Uvedené stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, možno aplikovať na odvolacie konanie, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá vadu konania, spočívajúcu v odňatí práva na spravodlivý súdny proces, pre ktorú by musel odvolací súd napadnutý rozsudok zrušiť. Odvolací súd po preskúmaní rozsudku súdu prvej inštancie dospel k záveru, že rozhodnutia obsahuje skutkové zistenia, právne normy aplikované súdom prvej inštancie a právne posúdenie, pre ktoré nemožno konštatovať nepreskúmateľnosť rozsudku a tým vadu konania majúcu za následok odňatie práva na spravodlivý proces, aj keď sa odvolací súd stotožnil s názorom žalobkyne, že rozhodnutie je nepresvedčivo zdôvodnené. Preto následne preskúmal napadnutý rozsudok a dospel k záveru, že je vo výroku vecne správny, ale nesprávne zdôvodnený.

6. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie založil na preukázaní naliehavého právneho záujmu žalobkyne na danom určení spočívajúcom vo vzniku nároku na vyplatenie náhrady za vyvlastnenie, ale žalobu zamietol pre nezapísanie kúpnej zmluvy do katastra nehnuteľnosti, na základe čoho dospel k záveru, že žalobkyňa sa nikdy nestala vlastníčkou spornej nehnuteľnosti a nebola ňou v čase vyvlastnenia. Odvolací súd sa s názorom súdu prvej inštancie o naliehavom právnom záujme nestotožnil.

7. Podľa § 137 písm. c) CSP žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem: naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu.

Formuláciu petitu na určenie, či tu právo je alebo nie je potrebné formulovať tak, aby bolo zrejmé, že súd má určiť aktuálny stav (v prítomnom čase). Nie je prípustné určovať práva v minulosti, ak tieto práva zanikli. Platí, že rozsudok určuje (ne)existenciu práva ku dňu jeho vyhlásenia -§217CSP (M. M. a spol., Civilný sporový poriadok, komentár, nakladateľstvo C.H.A., , rok 2016, strana 499).Súd nemôže vziať do úvahy skutočnosti, ktoré nastali v minulosti, avšak v čase vyhlásenia rozhodnutia netrvajú. Žalobkyňa pôvodne odôvodnila žalobu neplatnosťou odstúpenia od kúpnej zmluvy žalovanou. V priebehu konania žalobu zmenila a naliehavý právny záujem odôvodnila rozhodnutím o vyvlastnení pozemku a jej nároku na vyplatenie náhrady za vyvlastnenie. Súd prvej inštancie sa s jej názorom stotožnil. Podľa názoru odvolacieho súdu nesprávne.

8.Okrem vyššie uvedeného, že vlastnícke právo nie je možné určiť do minulosti, je potrebné prihliadať že „ak sa má určovacou žalobou, resp. určovacím výrokom súdu dosiahnuť zhoda medzi skutočným stavom a stavom zapísaným v katastri nehnuteľností, bude naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva daný vždy“ (M. M. a kol., Občiansky súdny poriadok, komentár, nakladateľstvo C.H.A., 2. vydanie, komentár k § 80). Podobne „Naliehavý právny záujem žalobcu na určení práva je daný vždy, ak zo zápisu vo verejnom registri vyplýva, že tvrdené právo patrí žalovanému. Preukazovanie naliehavého právneho záujmu je preto v týchto prípadoch bezproblémové ...Určovacia žaloba môže byť v tomto prípade prostriedkom ochrany porušeného (nielen ohrozeného) práva“ (M. M. a spol., Civilný sporový poriadok, komentár, nakladateľstvo C.H.A., , rok 2016, komentár k § 137). Súdna prax do 30. júna 2016 považovala za určovaciu žalobu v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. aj žalobu o určení (spolu)vlastníckeho práva. Právny záujem, ktorý bol podmienkou procesnej prípustnosti takejto žaloby, musel byť naliehavý. Pri skúmaní existencie tohto záujmu išlo o posúdenie procesnej otázky, či podaná žaloba je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany žalobcovho práva. Nedostatok naliehavého právneho záujmu „predstavuje samostatný a prvoradý dôvod, pre ktorý určovacia žaloba nemôže obstáť a ktorý sám osebe a bez ďalšieho vedie k zamietnutiu žaloby“ (viď rozhodnutia sp. zn. 3 Cdo 98/2004, 1 Cdo 91/2006, 3 Cdo 240/2006, 1 Cdo 13/2010, 3 Cdo 56/2011). Ak všeobecný súd dospeje k záveru, podľa ktorého naliehavý právny záujem nie je daný, vecnou stránkou podaného určovacieho návrhu sa už ďalej nezaoberá (II. ÚS 137/08).

Otázka, či žalobu s určovacím petitom podáva ten, kto je aktívne vecne legitimovaný, a či takáto žaloba smeruje proti tomu, kto je pasívne vecne legitimovaný, je otázka hmotnoprávna, riešenie ktorej prichádza do úvahy až v prípade záveru súdu, že podaná žaloba je v zmysle § 137CSP procesne prípustná.

9. Z uvedeného vyplýva, že naliehavý právny záujem na danom určení nemôže byť v danom prípade daný, pretože by nedošlo k zmene vlastníka , ktorý je v súčasnej dobe zapísaný na liste vlastníctva a žalobkyňa sa tohto určenia ani nedomáhala, pretože žiadala určiť vlastnícke práva iba ku dňu vyvlastnenia, čomu súd prvej inštancie nevenoval dostatočnú pozornosť a rozhodnutia založil na inom právnom závere.

Súd prvej inštancie v dôvodoch rozhodnutia v bode 16. konštatoval, že náhrada za vyvlastnené pozemky bola zložená do úschovy na súde v konaní vedenom pod sp. zn. 12U/4/2016. Táto skutočnosť nebola medzi stranami sporu sporná . Preto mal súd prvej inštancie okrem vyššie uvedených dôvodov skúmať naliehavý právny záujem na danom určení v súvislosti so zloženou zálohou. Žalobkyňa v konaní predložila rozhodnutie o vyvlastnení v prospech spoločnosti MH Invest, s.r.o. z ktorého vyplýva, že za vyvlastnené pozemky patrí spoločnosti MH Invest II, s.r.o. náhrada podľa ust. § 4 ods. 3 zákona č. 282/2015 Z. z. . Z dôvodu prebiehajúcich súdnych konaní týkajúcich sa určenia vlastníckeho práva k vyvlastňovaným pozemkom bola časť náhrady zložená do súdnej úschovy.

Na Krajskom súde v Nitre prebieha súčasne viacero konaní v obdobných veciach. Z rozhodvacej činnosti odvolacieho súdu je známe, že uznesením Okresného súdu N. zo dňa 26.3.2019 pod č.k. 12

U 4/2016 -53 súd rozhodol o prijatí zložiteľa spoločnosti HN Invest s.r.o. IČO: 36 724 530 pre príjemcu MH Invest II, s.r.o., IČO: 50 021 150 do úschovy sumu 1 682 830,92 eura. O toho vyplýva, že zložiteľ zložil zálohu v prospech konkrétneho príjemcu.

10. Pretože sú peniaze v súdnej úschove, mal súd prvej inštancie skúmať postup súdu v konaní o súdnych úschovách. Konanie o úschovách je upravené v siedmej hlave, konania vo veciach notárskych úschov. V § 359 sú upravené súdne úschovy, v ktorých sa postupuje rovnako ako pri notárskych úschovách. CMP upravuje od § 335 konanie o námietkách proti vydaniu predmetu notárskej úschovy, zloženej na účely splnenia záväzku. Jedná sa o samostatnú časť konania v ktorej súd nariaďuje pojednávanie za účelom zistenia oprávnenej osoby na vydanie predmetu úschovy, ak si jej vyplatenie uplatňuje. Z uvedeného vyplýva, že žalobkyňa neosvedčila naliehavý právny záujem na danom určení ani z tohto podstatného dôvodu ňou odôvodňujúcu žalobu, pretože sa môže domáhať nároku v konaní o úschovách. Preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v zamietajúcej výrokovej časti ako vecne správny potvrdil, ale z iných právnych dôvodov. Odvolací súd dodáva, že o obdobných veciach rozhodovali senáty Krajského súdu v Nitre rozsudkami 8 Co 297/2018, 7 Co 133/2018, 6Co 63/2018. Vo všetkých rozhodnutiach bol žaloby zamietnuté pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na danom určení. Vec 5Co/264/2018 bola zrušená pre nedostatok dôvodov rozhodnutia a skúmanie naliehavého právneho záujmu na danom určení pre zloženie finančných prostriedkov do súdnej úschovy. Odvolací súd nemal dôvod odkloniť sa od záverov uvedených rozhodnutí, pretože sa stotožnil so záverom o nedostatku naliehavého právneho záujmu na danom určení.

11. Súd prvej inštancie žalobu zamietol z hmotnoprávných dôvodov. Celé odvolanie žalobkyne smerovalo k odôvodneniu rozhodnutia v tejto časti. Pretože odvolací súd žalobu zamietol pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na danom určení, nezaoberal sa vecnou stránkou veci. Preto sa nevyjadruje k odvolacím dôvodom žalobkyne.

12. Odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v časti náhrady trov konania, pretože sa dostatočne v dôvodoch rozhodnutia vypořiadal s ustanovením § 257 CSP a nevidel dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by nemal žalovanému priznať nárok na náhradu trov konania.

13. O trovách konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 a § 262 CSP tak, že žalovanému úspešnému v odvolacom konaní priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. O trovách konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením vypracovaným vyšším súdnym úradníkom.

Podľa § 257 CSP súd výnimočne neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. Citované zákonné ustanovenie predstavuje odchýlku zo zásady zodpovednosti za výsledok (§ 255 CSP) aj zo zásady zodpovednosti za zavinenie (§ 256 ods. 1 CSP). Súd podľa neho «nemusi zaviazat' neúspešnú stranu sporu nahradit' trovy konania úspešnej strane, resp. nemusí zaviazat' stranu, ktorá spôsobila vznik trov svojim zavinením, aby tieto trovy nahradila protistrane... Dôvody hodné osobitného zreteľa ani výnimočné okolnosti zákon neuvádza ani exemplifikatívne. Výklad týchto podmienok ponecháva na súdnej praxi. To však neznamená, že tým vytvára priestor na celkom voľnú úvahu súdu. V zmysle dnes už ustálenej judikatúry (pozri k tomu napr. uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 MCdo 17/2009, sp. zn. 5 Cdo 67/2010 či sp. zn. 3 MCdo 46/2012) ustanovenie § 257 nie je možné považovať za predpis, ktorý by zakladal jeho voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvôle), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, ku ktorým je potrebné pri stanovení povinnosti nahradit' trovy konania výnimočne prihliadnuť. Ustanovenie § 257 preto nie je možné vykladať tak, že je naň možné prihliadnuť kedykoľvek bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania. Strane, ktorá mala vo veci úspech, nemožno nepriznať náhradu trov podľa výnimočného ustanovenia len na základe všeobecného záveru hodnotiaceho dopad rozhodnutia o určitom druhu nárokov... Nejde o automatické pravidlo, ktoré by sa uplatňovalo vo vzťahu k určitému typu konania (k tomu napr. nálezy Ústavného súdu ČR sp. zn. III. ÚS 292/07 či sp. zn. I. ÚS 303/12), ale ide o prvok individualizácie, nie ľubovôle zo strany súdu (pozri nález Ústavného súdu ČR sp. zn. III. ÚS 727/2000)... Hranice sudcovskej úvahy sú dané účelom právnej úpravy náhrady trov konania, ktorá jej nepriznanie úspešnému účastníkovi pripúšťa len ako výnimku zo všeobecného procesného princípu zodpovednosti za výsledok sporového konania (§ 255 ods. 1). Priamo z textu zákonného ustanovenia vyplýva, že súd by mal podľa neho rozhodovať iba vo výnimočných prípadoch... Zmyslom predmetného zákonného ustanovenia je, že ak súd zvolí postup podľa neho, nemôže žiadnej zo strán (ani úspešnej, ani neúspešnej) priznať náhradu trov konania. Existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa musí vo svojom rozhodnutí riadne a presvedčivo odôvodniť, pretože v opačnom prípade by mohlo ísť o postup, ktorý by mohol mať znaky svojvôle. Aj

podľa ustálenej súdnej praxe (pozri bližšie napr. nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 119/03 či uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 67/2010) výnimočnosť použitia ustanovenia § 257, ako aj to, v čom súd videl, že išlo o prípad hodný osobitného zreteľa, musí byť náležite odôvodnené.» (I. ÚS 153/2018). Odvolací súd nezistil dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by žalovanej nemal priznať náhradu trov konania. Žalovaná bola v konaní úspešná. Podľa zásady úspechu jej vzniklo právo na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Žalobkyňa sa domáhala zohľadnenia špecifických okolností prejednávanej veci. Žaloba bola zamietnutá pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na danom určení, pre čo sa súd nezaobrá vecnou stránkou veci. Odvolací súd preto nezistil dôvody hodné osobitného zreteľa pre použitie ustanovenia § 257 CSP. Žalobkyňa vystupuje v mnohých sporoch ako žalobkyňa domáhajúca sa určenia vlastníctva a neplatnosti odstúpenia od zmluvy.

Rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Nitre pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).